
Spis treści

Wprowadzenie	11
Rozdział 1	
Spółeczny obraz osób niepełnosprawnych i jego uwarunkowania	17
Jolanta Miluska	
Modele niepełnosprawności	18
Niepełnosprawność jako podstawa stereotypów społecznych	20
Postrzeganie osób niepełnosprawnych	28
Bibliografia	34
Summary	39
Rozdział 2	
Model rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym	41
Hanna Liberska, Mirosława Matuszewska	
Wprowadzenie	41
Rodzina jako system powiązań	42
Klasyfikacja systemów rodzin	49
Model zdrowej rodziny	50
Podsumowanie	63
Bibliografia	65
Summary	66
Rozdział 3	
Realizacja ról rodzinnych w rodzinie z dzieckiem niepełnosprawnym	67
Żaneta Stelter	
Wprowadzenie	67
Osoba niepełnosprawna i jej przestrzeń życiowa	69

Inne rodzicielstwo – macierzyństwo i ojcostwo wobec dziecka niepełnosprawnego	71
Inne braterstwo	81
Relacje małżeńskie	84
Podsumowanie	88
Bibliografia	89
Summary	94

Rozdział 4

Sytuacja rodziny z dzieckiem niedosłyszającym jako droga ku konstruktywnemu przystosowaniu

Marzanna Farnicka

Wprowadzenie	95
Kim jest niesłyszące dziecko?	96
Traktowanie zaburzeń słuchu jako niepełnosprawności	97
Diagnoza zaburzeń słuchu u dziecka jako sytuacja kryzysowa i procesy radzenia sobie z nią	98
Sytuacja dzieci niesłyszących i ich rodzin	101
Droga rodziny ku konstruktywnemu przystosowaniu	104
Osobiste etapy procesu konfrontowania się z zaburzeniami słuchu u dziecka	106
Radzenie sobie z kryzysem na poziomie diady małżeńskiej	107
Proces radzenia sobie dziecka z własną niepełnosprawnością	108
Czynniki wpływające na radzenie sobie rodziny z niepełnosprawnym dzieckiem	109
Profesjonalna pomoc i wsparcie	111
Suplement – aktualna klasyfikacja i etiologia zaburzeń słuchu	113
Bibliografia	115
Summary	118

Rozdział 5

W rodzinie niewidomego dziecka

Ewa Wawrowska

Rodzice	119
Rodzeństwo	125
Dziadkowie	127
Bibliografia	128
Summary	128

Rozdział 6

Sytuacja rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym w wyniku choroby genetycznej	129
Małgorzata Kulik, Wojciech Otrębski	
Wprowadzenie	129
Rodzina jako system	130
Specyfika chorób genetycznych na przykładzie zespołu Downa i zespołu kruchego chromosomu X	134
Niepełnosprawność dziecka jako czynnik destabilizujący system rodzinny	140
Bibliografia	146
Summary	150

Rozdział 7

W poszukiwaniu dróg wsparcia i terapii – na przykładzie rodziny z dzieckiem autystycznym	151
Jacek J. Bleszyński	
Środowisko rodzinne dzieci z autyzmem	151
Okresy funkcjonalne rodzin z osobami autystycznymi	153
Rodzice osób z autyzmem	162
Rodzeństwo osób z autyzmem	164
Wsparcie rodziny dziecka z autyzmem	167
Podsumowanie	170
Bibliografia	171
Summary	174

Rozdział 8

Dominujące wartości i konflikty wewnętrzne rodziców dzieci autystycznych	175
Marta Khymko, Hanna Liberska	
Wprowadzenie	175
Specyficzne trudności przeżywane przez rodziców dziecka autystycznego	176
Funkcjonowanie rodziców dzieci autystycznych na tle funkcjonowania rodziców dzieci pełnosprawnych	177
Wartości w życiu człowieka	179
Kształtowanie się hierarchii wartości i jej zmiany	180
Poczucie niższości rodzica dziecka niepełnosprawnego – możliwe pozytywne konsekwencje dla dalszego rozwoju indywidualnego, systemu rodziny i innych	182
Orientacja na innych czy orientacja na siebie? – konflikt rzeczywisty czy pozorny?	183

Świat wartości rodziców dziecka niepełnosprawnego	184
Charakterystyka osób badanych	185
Metoda i podstawowe narzędzia badawcze	185
Przebieg badań	186
Wyniki badań	186
Podsumowanie i dyskusja wyników	188
Bibliografia	194
Summary	196

Rozdział 9

Rozwój indywidualny rodziców w systemie rodziny z dzieckiem z zespołem Downa

Hanna Liberska, Magdalena Rzepa

Wprowadzenie	197
Rodzicielstwo a rozwój człowieka dorosłego	198
Decyzja o rodzicielstwie w życiu człowieka	202
Wyzwania rodzicielstwa w różnych okresach dorosłego życia	203
Zmiany rozwojowe w wybranych sferach funkcjonowania psychospołecznego rodziców dziecka z zespołem Downa	206
Rozpoznane zmiany rozwojowe rodziców dzieci z zespołem Downa	208
Podsumowanie	213
Bibliografia	215
Summary	216

Rozdział 10

Sposoby adaptacji do choroby dziecka rodziców dzieci przewlekle chorych

Alicja Malina

Wprowadzenie	217
Rodzina a choroba dziecka	218
Okres ciąży	220
Narodziny dziecka chorego	222
Skutki przewlekłej choroby dziecka dla rodziców	223
Choroba dziecka w percepcji rodziców	224
Zadania rozwojowe w dorosłości	225
Wychowanie dzieci jako zadanie rozwojowe w okresie wczesnej dorosłości	226
Stosunki małżeńskie rodziców dzieci chorych	227
Aktywność zawodowa	228

Życie towarzyskie	229
Zdrowie rodziców	230
Podsumowanie	231
Bibliografia	231
Summary	233

Rozdział 11

Rodzina w percepcji rodzeństwa osób z niepełnosprawnością	235
Anna Cierpka	
Wprowadzenie	235
Metoda	238
Przedstawienie wyników badań	239
Dyskusja wyników	248
Wnioski	253
Bibliografia	254
Summary	256

Rozdział 12

Rodzeństwo wobec choroby nowotworowej brata/siostry.	
Studia przypadków	257
Paweł Izdebski, Sylwia Laskowska, Aldona Katarzyna Jankowska	
Problemy rodzeństwa chorego dziecka	257
Korzyści wynoszone z sytuacji choroby siostry/brata	264
Kształtowanie systemu znaczeń osobistych jako element teorii wartościowania	
Huberta J.M. Hermansa	265
Metodologia badań	266
Przedstawienie wyników badań	269
Dyskusja wyników	275
Bibliografia	276
Summary	278